

Under uppväxten placerades Melissa 33 gånger i olika familjehem och HVB-hem. När mamman missbrukade omhändertogs Melissa av samhället. Under drogfria perioder fick hon återvända hem igen. "Jag flyttade som ett brev", säger hon och är kritisk till samhällsvårdens bristande barnperspektiv.

Text **Caroline Jonsson** Foto **Jenny Sigeman**

"Jag flyttade som ett brev"

Melissa har nyligen flyttat in i en andrahandslägenhet med sin ett-åriga son. Här ska de bo länge, säger hon lättad. Kontraktet är på flera år.

– Jag har vänt på steken. Uppsala är min stad. Jag drömmer om att få gå på folkhögskola här, läsa in betygen, studera på universitet och använda mina erfarenheter av samhällsvård till något positivt.

Melissa är ambassadör för "Knas hemma". Hon vill berätta sin historia för familjehem och socialtjänst, för att förbättra situationen för andra utsatta barn. Hon föddes i Karlstad för 21 år sedan. Där växte hon upp med missbrukande föräldrar, i familjehem och HVB-hem (hem för vård eller boende). När mamman var aktiv i sitt missbruk av alkohol och andra droger placerades Melissa i familjehem. Under rena och nyktra perioder flyttade hon hem igen. Varje gång ruset lagt sig ville mamman få sin dotter tillbaka. Socialtjänsten beviljade moderns önskan, till dess att missbruket tog över. Trettiotvå gånger togs beslut om olika placeringar.

– Mamma förlorade aldrig vårdnaden. Hon hade alltid rätt att få tillbaka mig. Socialtjänsten borde ha bestämt att här har du ett tryggt hem, här ska du bo länge. Istället blev det en mängd jourfamiljer. Ingenting funkade. Jag flyttade som ett brev, säger Melissa.

– Han missbrukade också, vid sidan av jobbet, men det var okej att bo där, säger Melissa.

Kortsiktiga placeringar avlöste varandra. Som längst bodde hon två år i ett familjehem i Stockholm. Hon omhändertogs första gången i fyraårsåldern, och kom till barnhemmet Flöjten i Karlstad. Melissa vet inte vad som hände då, mer än att föräldrarna separerade. Efter en tid bestämdes att hon skulle bo hos sin pappa.

– Han missbrukade också, vid sidan av jobbet, men det var okej att bo där, säger Melissa.

Som elvaåring våldtogs hon av en släkting. Melissa berättade för skolkuratorn, och samma dag beslutades att hon skulle flytta ifrån pappan. Hon trodde att han blev arg för att hon hade berättat. Kontakten bröts.

– Jag testade mig fram i livet, umgicks med fel vänner, rökte hasch. Mamma manipulerade hela socialtjänsten. Så fort hon blev drogfri skulle jag bo hos henne.

Melissa saknar avgångsbetyg från grundskolan och gymnasiet. Skolan reagerade på nya hemadresser och sjunkande betyg. Det ordnades möten med rektor och lärare där även Melissas mamma närvarade. Men det hjälpte inte med stödinsatser för att fixa skolan, när livet var ett kaos, beskriver Melissa.

– Jag hade inte samma förutsätt-

ningar som andra. Efter skolan växte ångesten. Jag hade en missbrukande mamma att ta hand om. Ofta hittade jag henne medvetslös i sängen med sömntabletter.

Efter våldtäkten besökte Melissa lekterapin varje fredag. Någon övrig kontakt med psykiatri eller hälsovård under barndomen minns hon inte.

– Som ny i ett familjehem ber du inte om hjälp med att besöka läkare.

På eget initiativ begärde hon däremot att få komma till behandlingshem. Melissa var 17 år och visste att hon var på fel spår. Socialtjänsten nekade hennes önskan om behandling. De ansåg inte att behoven var tillräckliga. För att bevisa motsatsen planerade hon sitt missbruk, rökte regelbundet hasch och besökte Maria Ungdom i Stockholm för provtagning. Efter nära ett halvårs positiva drogtester fick hon till slut stöd från socialtjänsten. De ansåg nu att hon hade missbruksproblem, och hon placerades på ett behandlingshem i norra Sverige.

– När jag var där begärde jag ut journaler från socialtjänsten. Jag fick läsa saker som förändrade mitt liv. Pappa hade anklagats för våldtäkten och kunde inte kontakta mig. Alla år som jag trodde han var arg på mig. Han var bara rädd.

Idag är hon fri från missbruk, planerar för framtiden i Uppsala, älskar livet med sin son, engagerar sig i ”Knas hemma” och har en bra relation med sin mamma.

– Hon mår sådär. Inga stora återfall de senaste åren. Hon har slutat med sprutor men dricker ibland och försvinner någon helg. Jag älskar min mamma, hon har aldrig varit medvetet taskig mot mig.

Melissa är noga med att göra skillnad på sin mammas beteende under påverkan och i nyktertillstånd. Hon har lärt sig sätta gränser och priori- ➔

”Familjehemmet ska inte ge upp, och socialtjänsten måste erbjuda kunskap, stöd och uppföljning”

terar sin sons välbefinnande.

– Jag har alltid varit vilsen och förvirrad. Sedan Milio föddes, har jag fattat min roll. ”Knas hemma” ger mig styrka. Jag sitter inte och deppar, utan vill göra nytta för andra.

Hon efterlyser eftervård, stöd efter en barndom i samhällets vård och är kritisk till bristande barnperspektiv inom samhällsvården. Under tid i placering råder total tystnad från socialtjänsten, menar hon. Som ambasadör för ”Knas hemma” får hon möjlighet att använda sina erfarenheter.

– Familjehemmet ska inte ge upp, och socialtjänsten måste erbjuda kunskap, stöd och uppföljning. Placerade barn har en ryggsäck med sig.

Många har exempelvis självskadebeteende. Familjerna behöver få kunskap om hur man bemöter en tonåring som skär sig, menar Melissa.

Med undantag för familjen i Stockholm, har hon ingen kontakt med sina andra familjehem. Jourfamiljerna, liksom hon, försökte aldrig skapa några relationer. När mamman nyktrade till skulle de ju ändå skiljas. Förra året såg hon en lapp om ”Knas hemma” på socialtjänstens anslagstavla.

– Jag ringde när jag var höggravid och berättade min historia. Då förstod jag att mina erfarenheter kunde användas till något positivt, säger hon.

Någon form av avslutande samtal med socialtjänsten har inte varit aktuellt. Melissa är tacksam för att hon begärde ut sina journaler. Hon menar att många som vuxit upp i samhällets vård inte känner till möjligheten, och därför saknar många svar.

För två år sedan förlorade hon sin pappa i cancer. Tack vare tillgången till journalerna, där hon fick ta del av anklagelserna mot sin far, hann de försonas strax före hans död.

– Socialtjänsten borde ha berättat varför kontakten bröts, varför han aldrig hörde av sig. Jag var liten och pappa var min bästa vän. 🍀